

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фізіології

Навчальний рік 2023-2024

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

«РІСТ І РОЗВИТОК ЛЮДИНИ»

(назва освітнього компоненту)

Нормативний чи вибіркового освітній компонент вибірковий

Форма здобуття освіти _____ очна

Галузь знань _____ 22 «Охорона здоров'я»
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність _____ 223 «Медсестринство»
(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма _____ «Сестринська справа»

Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Курс 2

Силабус освітнього компонента
розглянуто на засіданні кафедри
фізіології

Протокол від
«26» серпня 2022 року № 18

Завідувач кафедри

(підпис)

доц. І.С. Кармазіна
(прізвище та ініціали)

Схвалено медичною комісією
ХНМУ з проблем загальної та
передфахової підготовки

Протокол від
«31» серпня 2022 року № 1

Голова

(підпис)

проф. О.Ю. Вовк
(прізвище та ініціали)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. Д.І. Маракушин, професор кафедри фізіології, д.мед.н., професор.
2. І.С. Кармазіна, в.о. завідувача кафедри фізіології, к.біол.н., доцент.
3. О.В. Дунаєва, відповідальна за організаційно-методичну роботу кафедри фізіології, к.біол.н., доцент.

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Професорсько-викладацький склад кафедри фізіології:

1. Маракушин Дмитро Ігорович, Директор ННІ ППГ, професор кафедри фізіології, д.мед.н., di.marakushyn@knmu.edu.ua
2. Кармазіна Ірина Станіславівна, в.о. завідувача кафедри фізіології, секретар вченої ради ННІ ППГ, доцент, к.біол.н., is.karmazina@knmu.edu.ua
3. Васильєва Оксана Василівна, Декан VII факультету з підготовки іноземних студентів, доцент, к.мед.н., ov.vasylieva@knmu.edu.ua
4. Ісаєва Інна Миколаївна, відповідальна за наукову роботу, міжнародні зв'язки та за організацію дистанційного навчання кафедри фізіології, доцент, к.мед.н., im.isaieva@knmu.edu.ua
5. Дунаєва Ольга Вікторівна, відповідальна за організаційно-методичну роботу (завуч) кафедри фізіології, доцент, к.біол.н., ov.dunaieva1@knmu.edu.ua
7. Маслова Наталія Михайлівна, секретар навчально-методичних нарад кафедри фізіології, відповідальна за видавничу діяльність кафедри фізіології, доцент, к.мед.н., nm.maslova@knmu.edu.ua
8. Алексеєнко Роман Васильович, відповідальний за організацію дистанційного навчання кафедри фізіології, доцент, к.мед.н., rv.alekseienko@knmu.edu.ua
9. Булініна Оксана Дмитрівна, профорг кафедри фізіології, старший викладач, od.bulynina@knmu.edu.ua

Інформація про викладачів: професійними інтересами є клініко-фізіологічне направлення викладання освітнього компоненту «Ріст і розвиток людини» з повною інтеграцією по горизонталі та по вертикалі з відображенням навчально-методичного забезпечення освітнього компоненту на сайті кафедри та у системі Дистанційного навчання ХНМУ платформи Moodle.

Контактний тел. та e-mail кафедри фізіології: тел. 707-72-77, 707-73-76
e-mail: physiologykhnmu@ukr.net ; kaf.5med.fiziolohii@knmu.edu.ua

Інформація про консультації: *Очні консультації* щоденно з 15.00 до 17.00 години та по суботах з 09-00 до 15-00 години (аудиторії кафедри фізіології відповідно запису черговими викладачами за розкладом кафедри); *Он-лайн консультації:* відповідно попереднього запису здобувача вищої освіти щодо відпрацювань у систему АСУ і далі організація відпрацювання викладачем в системі Дистанційного навчання ХНМУ.

Локація: ХНМУ, УЛК-3, 5-й поверх, кафедра фізіології.

ВСТУП

Силабус освітнього компоненту «Ріст і розвиток людини» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Сестринська справа» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), перший (бакалаврський) рівень, галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 223 «Медсестринство».

Опис освітнього компоненту (анотація). «Ріст і розвиток людини» як вибіркового освітнього компоненту орієнтований на підготовку висококваліфікованих бакалаврів. «Ріст і розвиток людини» як освітній компонент забезпечує підготовку бакалаврів медсестринства, які володіють значним обсягом теоретичних та практичних знань відносно структурно-функціональних особливостей організму на різних рівнях його організації. Освітній компонент «Ріст і розвиток людини»:

- ґрунтується на вивченні здобувачами вищої освіти анатомії, гістології, медичної біології, медичної та біологічної фізики, біоетики, філософії, біологічної та біоорганічної хімії, морфологічних освітніх компонентів й інтегрується з цими освітніми компонентами;

- закладає основи вивчення здобувачами вищої освіти патофізіології, патоморфології, деонтології та пропедевтики клінічних освітніх компонентів, що передбачає інтеграцію викладання з цими освітніми компонентами та формування умінь застосовувати отримані знання з «Росту і розвитку людини» в процесі подальшого навчання й у професійній діяльності;

- закладає основи здорового способу життя та профілактики порушення структури та функцій у процесі життєдіяльності.

Силабус освітнього компоненту «Ріст і розвиток людини» складений із урахуванням новітніх досягнень медико-біологічних освітніх компонентів. Обсяг освітнього компоненту - 3 кредити ЄКТС: лекцій – 0 годин, практичних занять – 32 години, СРС – 58 годин. Курс: другий. Конкретний семестр: III семестр.

Предметом вивчення освітнього компоненту «Ріст і розвиток людини» є будова та функції живого організму на різних стадіях онтогенезу, їх зв'язок між собою, регуляція їх в процесі індивідуального розвитку людини.

Пререквізити – освітні компоненти, які є попередніми щодо освітнього компоненту «Ріст і розвиток людини»: анатомія, фізіологія, медична хімія, українська, іноземна і латинська мови, основи медичної біології та мікробіології, біологічної фізики, медичної інформатики, історія України та культурологія, безпека життєдіяльності, основи медсестринства, основи філософських знань.

Кореквізити – освітні компоненти, які вивчаються разом з освітнім компонентом «Ріст і розвиток людини»: фармакологія та медична рецептура, патоморфологія та патофізіологія, основи медичної біології та мікробіології, основи медсестринства, медсестринство у внутрішній медицині, педіатрії, хірургії і онкології, поліативна та ХОСПСна медицина.

Постреквізити – освітні компоненти, які вивчаються на основі освітнього компоненту «Ріст і розвиток людини»: патоморфологія та патофізіологія, біологічна хімія, медсестринство в сімейній медицині, обстеження та оцінка здоров'я людини, та клінічні освітні компоненти.

Сторінка освітнього компоненту в системі Moodle: Кафедра фізіології, курс: «Ріст і розвиток людини». Спеціальність 223 «Медсестринство», 2 курс <https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=5238>

1. Мета та завдання освітнього компоненту

1.1. Метою вивчення освітнього компоненту є оволодіння знаннями щодо об'єктивних закономірностей функцій організму, взаємозв'язку цих функцій, їх змін в процесі росту та розвитку з метою використання отриманих знань у вивченні наступних медичних освітніх компонентів, та у майбутній професійній діяльності; забезпечення розуміння поняття здоров'я, здорового способу життя та профілактики порушення функцій у процесі життєдіяльності. Кінцева мета вивчення освітнього компоненту «Ріст і розвиток людини» встановлена на основі ОПП «Сестринська справа» за фахом загальної та передфахової підготовки і є основою для побудови змісту освітнього компоненту. Опис мети сформульований через вміння у вигляді цільових завдань (дій). На підставі кінцевої мети до кожного розділу сформульована конкретна мета у вигляді певних умінь (дій), цільових завдань, що забезпечують досягнення кінцевої мети вивчення освітнього компоненту.

1.2. Основним завданням вивчення освітнього компоненту «Ріст і розвиток людини» є системний підхід до вивчення суті фізіологічних процесів, функцій окремих органів, систем і цілого організму в процесі росту та розвитку. Сформування у здобувачів вищої освіти практичних навичок визначення і оцінки функціональних особливостей організму в процесі росту та розвитку.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє освітній компонент (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПП «Сестринська справа»).

1.3.1. Вивчення освітнього компоненту забезпечує опанування здобувачами вищої освіти компетентностей:

інтегральні:

Бакалавр медсестринства здатний вирішувати практичні проблеми і задачі діяльності в галузі охорони здоров'я із застосуванням положень, теорій та методів фундаментальних, медичних та клінічних наук в умовах комплексності та невизначеності.

загальні:

ЗК 03 – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 04 – Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 05 – Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

спеціальні (фахові, предметні):

ФК 02 – Здатність розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров'я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка/діагноз), обмежень можливості повноцінної життєдіяльності і визначати проблеми пацієнтів при різних захворюваннях та станах.

ФК 04 – Застосовування професійних навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій для забезпечення пацієнтові/клієнтові гідного ставлення, приватності (інтимності), конфіденційності, захисту його прав, фізичних,

психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки.

ФК 05 – Здатність ефективно застосовувати сукупність медсестринських навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій для забезпечення догляду на основі холістичного (цілісного) підходу, враховуючи задоволення потреб пацієнта у комфорті, харчуванні, особистій гігієні та здатності особи задовольняти свої щоденні потреби.

ФК 06 – Здатність ефективно застосовувати сукупність професійних навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій при оцінці функціонального стану пацієнтів/клієнтів, підготовці їх до діагностичних досліджень та заборі біологічного матеріалу для лабораторних досліджень.

ФК 11 – Здатність проводити медичну та соціальну реабілітацію з метою відновлення здоров'я населення.

1.3.2. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття здобувачами вищої освіти наступних програмних результатів навчання:

ПРН 01 – Проводити медсестринське суб'єктивне та об'єктивне обстеження різних органів і систем пацієнта та оцінювати отримані дані. В умовах закладів охорони здоров'я та вдома, шляхом спілкування з пацієнтами різних вікових груп, їхніми родичами чи близькими з оточення хворою дитиною та її батьками, уміти збирати скарги, анамнез захворювання, анамнез життя, алергологічний анамнез, епідеміологічний анамнез, оцінювати анамнестичні дані.

ПРН 11 – Координувати дії за допомогою поєднання декількох навичок для забезпечення харчування пацієнта.

1.3.3. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття здобувачами вищої освіти наступних соціальних навичок (Softskills): креативність, інтелектуальний розвиток, комунікабельність, уміння працювати в команді, вміння полагоджувати конфлікти, лідерство, здатність брати на себе відповідальність, працювати в критичних умовах, управляти своїм часом, розуміння важливості deadline (вчасного виконання поставлених завдань), здатність логічно і критично мислити, самостійно приймати рішення, і т. ін.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика освітнього компоненту	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»	Вибірковий	
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність: 223 «Медсестринство»	Курс:	
		2-й	
		Семестр	
		Лекції	
Годин для очної форми навчання: аудиторних – 32 самостійної роботи здобувача вищої освіти – 58	Освітньо-кваліфікаційний рівень: перший (бакалаврський) ОПП «Сестринська справа»	-год.	
		Практичні, семінарські	
		32 год.	
		Лабораторні	
		-- год.	
		Самостійна робота	
		58 год.	
Індивідуальні завдання:--			
Вид контролю: залік			

2.1 Опис освітнього компоненту

2.2.1 Лекції

Лекції не передбачені навчальним планом.

2.2.2 Семінарські заняття.

Семінарські заняття не передбачені навчальним планом.

2.2.3 Практичні заняття.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Загальні закономірності росту та розвитку організму в онтогенезі. Оцінка фізичного розвитку організму. Методи дослідження. Вікова періодизація.	4	Вербальні, наочні, практичні: дискусія, круглий стіл, рішення ситуаційних задач з використанням інтерактивних методів навчання.	Поточний контроль: програмований тестовий контроль, усне опитування

2	Ріст і розвиток опорно-рухової функціональної системи організму. Визначення постави.	4	Наочні, практичні: моделювання процесів, рішення ситуаційних задач з використанням інтерактивних методів навчання.	Поточний контроль: програмований тестовий контроль, усне опитування
3	Розвиток нервової системи в онтогенезі. Дослідження механізмів нервової регуляції вісцеральних функцій організму.	4	Вербальні, наочні, практичні: рішення ситуаційних задач з використанням інтерактивних методів навчання.	Поточний контроль: програмований тестовий контроль, усне опитування
4	Гуморальний вплив на ріст і розвиток організму людини. Дослідження механізмів гуморальної регуляції вісцеральних функцій організму в онтогенезі.	4	Вербальні, наочні, практичні: демонстрація, презентація	Поточний контроль: програмований тестовий контроль, творчі завдання; індивідуальні завдання
5	Розвиток серцево-судинної системи в онтогенезі. Вікові особливості функціональних систем крові та кровообігу.	4	Вербальні, наочні, практичні: демонстрація, презентація, рішення ситуаційних задач з використанням інтерактивних методів навчання.	Поточний контроль: програмований тестовий контроль, творчі завдання; індивідуальні завдання
6	Розвиток дихальної системи в онтогенезі. Вікові особливості функціональної системи дихання.	4	Вербальні, наочні, практичні: демонстрація, презентація, рішення ситуаційних задач з використанням інтерактивних методів навчання.	Поточний контроль: творчі завдання; індивідуальні завдання

7	Вікові особливості функціональної системи травлення та живлення. Вікові особливості обміну речовин та енергії	4	Вербальні, наочні, практичні: демонстрація, презентація, рішення ситуаційних задач з використанням інтерактивних методів навчання.	Поточний контроль: творчі завдання; індивідуальні завдання
8	Розвиток видільної системи в онтогенезі. Вікові особливості функціональної системи виділення.	2	Вербальні, наочні, практичні: демонстрація, презентація, рішення ситуаційних задач з використанням інтерактивних методів навчання.	Поточний контроль: програмований тестовий контроль, творчі завдання; індивідуальні завдання
9	Атестаційне заняття. Залік	2	Вербальні, рішення ситуаційних задач	Програмований тестовий контроль, усне опитування
Всього годин		32		

2.2.4. Лабораторні заняття.

Лабораторні заняття навчальним планом не передбачені.

2.2.5. Самостійна робота.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок.	16	Виконання завдань у письмовій, друкованій або електронній формі	Самоконтроль та програмований контроль
2	Самостійне опрацювання тем освітнього компоненту та підготовка матеріалів цих тем до монотематичних аудиторних студентських конференцій:			

Тема 1. Рухові рефлекси спинного мозку, їх рефлекторні дуги, фізіологічне значення та формування їх в онтогенезі.	4	Пошукові, оволодіння знаннями. Виконання завдань у письмовій, друкованій або електронній формі	Доповідь, презентація, взаємоконтроль
Тема 2. Взаємодії різних рівнів ЦНС у регуляції рухових функцій в різні періоди росту та розвитку людини.	4	Пошукові, оволодіння знаннями. Виконання завдань у письмовій, друкованій або електронній формі	Доповідь, презентація, взаємоконтроль
Тема 3. Мова, її функції, фізіологічні основи формування. Роль мови у розвитку людини та її значення для соціуму.	4	Пошукові, оволодіння знаннями	самоконтроль, реферат
Тема 4. Мислення. Розвиток абстрактного мислення у людини. Роль мозкових структур у процесі мислення в різні періоди онтогенезу.	4	Оволодіння знаннями, коучинг (тренінг)	самоконтроль, реферат
Тема 5. Поняття про імунну систему організму. Види імунітету. Формування імунітету у дітей. Фізіологічні основи вакцинації.	4	Пошукові, оволодіння знаннями. Виконання завдань у письмовій, друкованій або електронній формі	Доповідь, презентація, взаємоконтроль
Тема 6. Вплив фізичного навантаження на показники зовнішнього дихання у дітей та підлітків. Дихальна гімнастика.	4	Оволодіння знаннями, частково-пошукові	самоконтроль, реферат

	Тема 7. Потреба в основних харчових речовинах і енергії залежно від віку, фізичного та розумового навантаження. Вітаміни, та їх вплив на ріст і розвиток організму.	4	Пошукові, оволодіння знаннями. Виконання завдань у письмовій, друкованій або електронній формі	Доповідь, презентація, взаємоконтроль
	Тема 8. Гіпо- и гіпертермії, функціональні зміни системи терморегуляції в онтогенезі. Вікові і статеві особливості терморегуляції.	4	Оволодіння знаннями, частково-пошукові	самоконтроль, реферат
	Тема 9. Роль гормонів в процесі лінійного зростання тіла, у фізичному та психічному розвитку людини	6	Пошукові, оволодіння знаннями. Виконання завдань у письмовій, друкованій або електронній формі	Доповідь, презентація, взаємоконтроль
3	Підготовка до підсумкового атестаційного заняття.	4	Наочні, практичні. Виконання завдань у письмовій, друкованій або електронній формі	програмований контроль
Всього годин		58		

*Самостійна робота здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом утворення реферативних робіт, які зараховуються в форматі «здав –не здав», додатковими балами ECTS не оцінюються.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти здійснюється на підставі чинної *«Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти у ХНМУ» 21.08.2021р. №181.*

Оцінювання поточної навчальної діяльності (ПНД) здійснюється на кожному практичному занятті за відповідною темою. **Максимальна кількість балів**, яку може набрати здобувач вищої освіти за поточну навчальну діяльність з освітнього компоненту становить не більше 200 балів. **Мінімальна кількість балів**, яку повинен набрати здобувач вищої освіти за поточну навчальну діяльність з освітнього компоненту, яка закінчується заліком – 120 балів. Здобувач вищої освіти може відпрацювати пропущені теми або перескладати їх на позитивну оцінку

викладачу під час його індивідуальної роботи зі здобувачами вищої освіти під час вивчення освітнього компоненту тим самим набрати кількість балів не меншу за мінімальну, щоб отримати бути допущеним до складання заліку. Під час оцінювання засвоєння кожної навчальної теми освітнього компоненту (ПНД) та атестаційного (підсумкового) заняття (ПЗ) здобувачу вищої освіти виставляється оцінка за традиційною 4-бальною системою: «відмінно», «добре», «задовільно» та «незадовільно». Підсумковий бал за поточну навчальну діяльність (ПНД) та атестаційні (підсумкові) заняття (ПЗ) розраховується як середнє арифметичне отриманих здобувачем вищої освіти позитивних оцінок за традиційною шкалою з подальшим округленням результату до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою (табл. 1):

Таблиця 1

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність (ПНД) у багатобальну шкалу (для освітніх компонентів, що завершуються заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120

4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		
4,27-4,29	171	3.5-3,51	140		
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139		

Орієнтовні критерії оцінювання поточної навчальної діяльності: *Практичні заняття з освітнього компоненту є структурованими і передбачають комплексне оцінювання у балах всіх видів навчальної діяльності (навчальних завдань), які здобувачі вищої освіти виконують під час практичного заняття:* 1) ***На початковому етапі практичного заняття*** (у загальній оцінці поточної навчальної діяльності цей етап становить 20% балів) здійснюється тестовий контроль: тести містять не менше 10 тестових завдань вибіркового типу з однією правильною відповіддю. Його результати оцінюються позитивно, якщо здобувач вищої освіти дав не менше 70% правильних відповідей; здобувач вищої освіти не отримує балів, якщо кількість правильних відповідей менше 70%.

Орієнтовний приклад оцінювання початкового етапу практичного заняття:

Загальний % балів поточної навчальної діяльності щодо початкового етапу практичного заняття	% балів конвертації на традиційну оцінку щодо початкового етапу практичного заняття	Оцінка за традиційною шкалою	% правильних відповідей на 10 тестових завдань
20% балів	19-20% балів	Відмінно («5»)	91-100%
	16-18% балів	Добре («4»)	81-90%
	14-15% балів	Задовільно («3»)	70-80%
	<14%= 0% балів	Незадовільно («2»)	<70% (< 7 правильних відповідей)

2) ***На основному етапі практичного заняття*** (у загальній оцінці поточної навчальної діяльності цей етап становить 50% балів) оцінюються: ***виконання***

практичних робіт (досліджень), запис протоколу досліджень відповідно до вимог, уміння аналізувати й інтерпретувати результати досліджень і правильно зробити обґрунтовані висновки; **вирішення ситуаційних задач та завдань, усна відповідь** за контрольними питаннями тем заняття, малювання графіків, схем, контурів регуляції. Якщо здобувач вищої освіти правильно виконав практичні роботи (дослідження), записав протокол досліджень відповідно до вимог, зумів проаналізувати й інтерпретувати результати дослідження, зробити обґрунтовані висновки, а також правильно вирішив всі запропоновані ситуаційні задачі, інші завдання, він набирає від 46% до 50% балів:

- здобувач вищої освіти набирає 41-45% балів, якщо він правильно виконав практичні роботи (дослідження), записав протокол досліджень відповідно до вимог, зумів проаналізувати й інтерпретувати результати дослідження, зробити обґрунтовані висновки і вирішив не менше половини запропонованих задач;
- здобувач вищої освіти набирає 35-40% балів, якщо він правильно виконав практичні роботи (дослідження), записав протокол досліджень відповідно до вимог, зумів проаналізувати й інтерпретувати результати дослідження, зробити обґрунтовані висновки і не вирішив жодне із запропонованих завдань;
- здобувач вищої освіти не набирає балів на основному етапі навчальної діяльності, якщо він не зумів правильно виконати практичні роботи (дослідження), записати протокол досліджень відповідно до вимог, проаналізувати й інтерпретувати результати дослідження, зробити обґрунтовані висновки.

Орієнтовний приклад оцінювання основного етапу практичного заняття:

Загальний % балів поточної навчальної діяльності щодо основного етапу практичного заняття	% балів конвертації на традиційну оцінку щодо основного етапу практичного заняття	Оцінка за традиційною шкалою	% правильно виконаних практичних робіт основного етапу практичного заняття
50% балів	46-50% балів	Відмінно («5»)	91-100%
	41-45% балів	Добре («4»)	81-90%
	35-40% балів	Задовільно («3»)	70-80%
	<35%= 0% балів	Незадовільно («2»)	<70% правильно виконаних практичних робіт

3) **На кінцевому етапі практичного заняття** (у загальній оцінці поточної навчальної діяльності цей етап становить 30% балів) контроль теоретичної і практичної підготовки здійснюється за допомогою тестових завдань (не менше 10) та комплексних ситуаційних завдань, що дозволяють оцінити ступінь досягнення навчальної мети. Цей етап оцінюється позитивно при умові, що здобувач вищої освіти правильно вирішив не менше 70% тестових завдань або вирішив всі комплексні завдання. Здобувач вищої освіти не отримує жодного балу, якщо він правильно вирішив менше, ніж 70% тестових завдань, або не вирішив запропоновані комплексні завдання.

Орієнтовний приклад оцінювання кінцевого етапу практичного заняття:

Загальний % балів	% балів	Оцінка за	% правильних
-------------------	---------	-----------	--------------

поточної навчальної діяльності щодо кінцевого етапу практичного заняття	конвертації на традиційну оцінку щодо кінцевого етапу практичного заняття	традиційною шкалою	відповідей на 10 тестових завдань або вирішення комплексних ситуаційних задач і т.ін.
30% балів	28-30% балів	Відмінно («5»)	91-100%
	24-27% балів	Добре («4»)	81-90%
	21-23% бали	Задовільно («3»)	70-80%
	<21%= 0% балів	Незадовільно («2»)	<70% (< 7 правильних відповідей)

На кінцевому етапі заняття викладач сумує набрані здобувачем вищої освіти відсотки балів за кожен з етапів заняття, конвертує їх у традиційну оцінку і виставляє отриману оцінку до журналу успішності та у зошит здобувача вищої освіти для практичних занять (з датою і власним підписом).

Орієнтовний приклад комплексного оцінювання навчальної діяльності здобувача вищої освіти на практичному занятті (Σ відсотків балів): Оцінка «добре» («4») може бути отримана декількома сумами відсотків балів:

- приклад №1: 19-20% балів початкового етапу («5»)+40% балів основного етапу («3»)+23% балів кінцевого етапу («3»)=82-83% балів =«4» за практичне заняття;
- приклад №2: 16% балів початкового етапу («4»)+41% бал основного етапу («4»)+24% балів кінцевого етапу («4»)=81% балів =«4» за практичне заняття.

Комплексне оцінювання навчальної діяльності здійснюється виставленням традиційної оцінки:

- «5» – здобувач вищої освіти виконав правильно не менше 90% навчальних завдань;
- «4» – здобувач вищої освіти виконав правильно не менше 80% навчальних завдань;
- «3» – здобувач вищої освіти виконав правильно не менше 70% навчальних завдань;
- «2» – здобувач вищої освіти виконав правильно менше 70 % навчальних завдань.

Оцінювання підсумкового заняття. Підсумкове (атестаційне) заняття обов'язково проводиться відповідно розділам Навчальної програми з освітнього компоненту протягом семестру за розкладом підсумкових (атестаційних) занять. Прийом ПЗ здійснюється викладачем академічної групи або проводиться обмін суміжних груп між викладачами у рамках внутрішньо кафедральних форм підвищення кваліфікації викладачів кафедри фізіології, які затверджують рішенням навчально-методичної наради кафедри на початку навчального року. Кафедра фізіології забезпечує для підготовки до ПЗ на інформаційному стенді, на платформі Moodle системи Дистанційного навчання ХНМУ та у вигляді «Методичних вказівок» такі матеріали:

- перелік теоретичних питань та практичних навичок (у т.ч. питання із самостійної роботи) і тестів початкового рівня «знань-умінь» (див. «Методичні вказівки щодо підготовки здобувачів вищої освіти до практичних занять з «Ріст і розвиток людини»);
- ситуаційні задачі (див. «Методичні вказівки щодо підготовки здобувачів вищої освіти до заліку»);

- ситуаційні завдання у вигляді моделювання соціальних ситуацій (див. «Банк ситуаційних задач та завдань щодо поглибленого вивчення освітнього компоненту»);
- критерії оцінки «знань-умінь» здобувачів вищої освіти;
- графік відпрацювання здобувачами вищої освіти пропущених занять впродовж семестру.

Контроль якості навчання здобувача вищої освіти під час підсумкового (атестаційного) заняття (ПЗ), здійснюється за рішенням кафедри за таким **алгоритмом**: 1) **проведення комп'ютерного тестового контролю щодо рішення ситуаційних завдань**. Критерій оцінювання – 90,5% вірно вирішених завдань. Даний результат є допуском до основної (усної) частини ПЗ; 2) проведення усної (основної) частини ПЗ здійснюється викладачем по білетам-опросникам, до яких включені завдання на аналіз відповідної ситуації, малювання графіків, схем, контурів біологічної регуляції з вмінням визначення причинно-наслідкових зв'язків.

Проведення та оцінювання заліку. Залік з освітнього компоненту «Ріст і розвиток людини» – це процес, протягом якого перевіряються отримані за курс: рівень теоретичних знань; розвиток творчого мислення; навички самостійної роботи; компетенції – вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх у вирішенні практичних завдань. Перерахунок середньої оцінки за ПНД та ПЗ для освітнього компоненту «Ріст і розвиток людини», який завершується заліком, проводиться відповідно до таблиці 1.

Оцінка з освітнього компоненту. Освітній компонент «Ріст і розвиток людини» вивчається протягом одного семестру, тому оцінка з нього визначається як сума балів ПНД за семестр та за залік, яка переводиться у 200-бальну шкалу ЕСТС (табл.1). Максимальна кількість балів, яку здобувач вищої освіти може набрати за вивчення освітнього компоненту – 200 балів, які складаються із максимальної кількості балів за поточну навчальну діяльність, а також за результатами заліку. Мінімальна кількість балів, яку здобувач вищої освіти може набрати за вивчення освітнього компоненту – 120 балів.

Оцінювання самостійної роботи здобувача вищої освіти: Засвоєння тем з освітнього компоненту «Ріст і розвиток людини», які виносяться лише на самостійну роботу, перевіряється під час підсумкового заняття та заліку.

Ліквідація академічної заборгованості (відпрацювання): відпрацювання практичних занять проводиться у вигляді очного або дистанційного захисту теми заняття черговому викладачеві.

3.2. Питання до заліку:

Перелік практичних завдань для підготовки здобувачів вищої освіти до заліку з освітнього компоненту «Ріст і розвиток людини»:

1. Малювати схеми та пояснювати будову та механізми:

- контурів біологічної регуляції, рефлекторних дуг рухових рефлексів;
- дії різних гормонів на клітини-мішені та регуляції їх секреції, контурів регуляції вісцеральних функцій за участю гормонів.

2. Оцінювати стан розвитку сенсорних систем за показниками дослідження їх функцій.

3. Малювати схеми, що пояснюють формування біологічних форм поведінки та трактувати механізми кожного з її етапів.

4. Оцінювати і трактувати результати досліджень, що характеризують типи ВНД людини.
5. Оцінювати стан і розвиток організму при фізичному навантаженні за показниками функцій.
6. Інтерпретувати показники лейкоцитарної формули та її зміни на різних стадіях онтогенезу.
7. Інтерпретувати показники коагулограми та оцінювати стан системи гемостазу залежно від віку людини.
8. Визначати та оцінювати основні показники ЕКГ. Інтерпретувати вікові зміни ЕКГ. Розраховувати ЧСС та робити висновки про електричну активність серця на основі показників ЕКГ.
9. Вимірювати артеріальний тиск за аускультативним методом Короткова. Досліджувати артеріальний пульс пальпаторним методом. Трактувати вікові зміни системи кровообігу за показниками гемодинаміки.
10. Оцінювати та характеризувати показники спірограми та їхні зміни в процесі онтогенезу.
11. Вміти визначати кліренс речовин та розраховувати ШКФ для оцінки ефективності функції нирок в процесі онтогенезу.

Перелік теоретичних питань для підготовки здобувачів вищої освіти до заліку з освітнього компоненту «Ріст і розвиток людини»:

1. Рівні будови організму людини та його функції.
2. Рухові рефлекси спинного мозку, їх рефлекторні дуги, фізіологічне значення та формування їх в онтогенезі.
3. Особливості основних етапів розвитку дитини. Критичні періоди розвитку.
4. Дати визначення понять: фізичний, біологічний, психічний розвиток. Показники, які визначають біологічний вік, їх роль на різних етапах розвитку.
5. Індивідуалізуючий і генералізуючий методи оцінки фізичного розвитку.
6. Вимоги до соматометричного методу оцінки фізичного розвитку.
7. Стандарти фізичного розвитку.
8. Оцінка розвитку за даними антропометрії. Прикладне значення антропометричних досліджень.
9. Гармонійний і дисгармонійний розвиток.
10. Пропорції тіла, їх зміни на різних етапах онтогенезу.
11. Поняття про акселерацію та децелерацію розвитку.
12. Відділи скелету людини. Типи кісток та їх з'єднань, вікові особливості. Вигини хребта. Періоди формування вигинів хребта.
13. Зміни механічної міцності кісткової тканини з віком.
14. Взаємозв'язок між фізичним і розумовим розвитком.
15. Будова трубчастої кістки. Механізм росту кістки у довжину. Окістя, її функції. Ріст кісток у товщину.
16. Основні етапи розвитку м'язової системи у дитини.
17. Поняття про тонус м'язів, динамічну та статичну роботу. Вікові зміни у роботі м'язів.
18. Порушення опорно-рухового апарату (постава, плоскостопість).

19. Взаємодії різних рівнів ЦНС у регуляції рухових функцій в різні періоди росту та розвитку людини. Роль гормонів у регуляція розвитку опорно-рухового апарату та лінійного зростанні тіла.
20. Функції нової кори головного мозку й вища нервова діяльність людини, розвиток в онтогенезі.
21. Мова, її функції, фізіологічні основи формування. Роль мови у розвитку людини та її значення для соціуму.
22. Мислення. Розвиток абстрактного мислення у людини. Роль мозкових структур у процесі мислення в різні періоди онтогенезу.
23. Типи вищої нервової діяльності людини. Типи темпераменту та формування характеру в процесі росту та розвитку.
24. Формування поведінкових реакцій в процесі розвитку організму.
25. Зміни поведінки людини від народження до завершення першого року життя.
26. Розвиток вищої нервової діяльності у дітей одно-трирічному віці.
27. Розвиток вищої нервової діяльності трьох-п'ятирічних дітей.
28. Поведінка дітей дошкільного віку.
29. Розвиток вищої нервової діяльності дітей і підлітків шкільного віку.
30. Розвиток та вікові особливості відчуття світла, кольорів.
31. Вікові зміни акомодаційної здатності зорового аналізатору.
32. Вікові особливості слухового аналізатору.
33. Вікові особливості вестибулярного аналізатору.
34. Вікові особливості тактильного аналізатора.
35. Вікові особливості смакового аналізатора.
36. Вікові особливості нюхового аналізатора.
37. Плазма та формені елементи крові. Функції крові. Вікові зміни складу крові. Формування груп крові.
38. Поняття про імунну систему організму. Центральні та периферичні імунні органи; їхній розвиток в процесі онтогенезу. Види імунітету. Формування імунітету у дітей. Фізіологічні основи вакцинації.
39. Вікові особливості серцево-судинної системи. Особливості будови серцевого м'язу у дітей у різні вікові періоди. Значення рухової активності для розвитку серцево-судинної системи.
40. Вікові особливості системи органів дихання. Типи дихання. Як змінюється тип дихання з віком?
41. Показники зовнішнього дихання. Статичні та динамічні показники системи дихання, її визначення та вікові зміни.
42. Особливості будови носової порожнини, придаткових пазух у дітей. Аденоїди.
43. Вплив фізичного навантаження на показники зовнішнього дихання у дітей та підлітків. Дихальна гімнастика.
44. Вікові особливості системи органів травлення.
45. Значення харчування. Раціональне харчування.
46. Обмін речовин. Загальна характеристика та основні поняття. Пластичний та енергетичний обмін. Особливості обміну речовин у різних вікових групах.
47. Потреба в основних харчових речовинах і енергії залежно від віку, фізичного та розумового навантаження.

48. Значення білків в організмі. Наслідки недостатнього надходження білків з їжею. Поняття азотистого балансу.
49. Значення жирів та вуглеводів для енергетичного та пластичного обміну.
50. Поняття про вітаміни, їх вплив на ріст і розвиток організму.
51. Значення і поживна цінність основних продуктів харчування. Основні принципи складання раціону харчування дітей.
52. Вікові особливості функції нирок.
53. Гіпо- и гіпертермії, функціональні зміни системи терморегуляції в онтогенезі.
54. Центр терморегуляції. Периферичні та центральні терморечептори. Нервові й гуморальні механізми терморегуляції.
55. Регуляція температури тіла при змінах температури зовнішнього середовища. Фізіологічні основи загартування. Вікові і статеві особливості терморегуляції.
56. Контур гуморальної регуляції. Регуляція секреції гормонів ендокринними залозами.
57. Роль гіпоталамо-гіпофізарної системи в регуляції функцій ендокринних залоз.
58. Роль соматотропіну, тироксину та трийодтироніну, інсуліну в регуляції лінійного росту тіла, процесів фізичного, психічного розвитку організму.
59. Роль кальцитоніну, паратгормону, кальцітріолу у регуляції іонного гомеостазу в організмі.
60. Роль гормонів підшлункової залози в регуляції функцій організму.
61. Роль гормонів щитоподібної залози (Т3, Т4) в регуляції функцій організму.
62. Фізіологія жіночої статевої системи, її функції, роль жіночих статевих гормонів у розвитку організму.
63. Фізіологія чоловічої статевої системи, роль чоловічих статевих гормонів у розвитку організму.

3.3. Контрольні питання

Контрольні питання, завдання до самостійної роботи розміщені на інформаційних стендах кафедри та на сторінці кафедри фізіології на платформі Moodle системи Дистанційного навчання ХНМУ.

3.4. Індивідуальні завдання:

1. Розробка схем контурів регуляції функціональних систем організму.
2. Аналіз літератури та обговорення за темами:
 - а) роль соматотропіну, тироксину та трийодтироніну, інсуліну в регуляції лінійного росту тіла, процесів фізичного, психічного розвитку організму;
 - б) гіпо- и гіпертермії, функціональні зміни системи терморегуляції в онтогенезі;
 - с) мова, фізіологічні механізми її розвитку, коркове представництво її центрів, їх взаємодія.
3. Участь з доповідями на профільних конференціях, підготовка аналітичних оглядів з презентаціями і т. ін.

Оцінювання індивідуальних завдань здобувачів вищої освіти: На засіданні кафедри затверджено (Методична нарада кафедри фізіології від 26.08.2022р. Протокол №18) перелік індивідуальних завдань з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні (не більше 10). Бали за індивідуальні завдання одноразово нараховуються здобувачам вищої освіти тільки комісійно (комісія – зав. кафедри, завуч, викладач групи) та лише за умов успішного

їх виконання та захисту. Загальна сума балів за ПНД не може перевищувати 200 балів.

3.5. Правила оскарження оцінки: Оскарження оцінок здійснюється згідно [Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю здобувачів освіти ХНМУ](#)

4. ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

(система вимог та правил поведінки здобувачів вищої освіти при вивченні освітнього компоненту, зокрема реакція викладача на невчасно виконані завдання, пропущені заняття, поведінку в аудиторії, вимог щодо медичного одягу, тощо, окремо зазначити доступність та умови навчання для осіб з особливими освітніми потребами).

Академічні очікування від здобувачів освіти, щодо освітнього компоненту «Ріст і розвиток людини». Очікується, що здобувачі вищої освіти відвідуватимуть всі практичні заняття. Якщо здобувач вищої освіти був відсутній на практичному занятті, йому необхідно відпрацювати це заняття. Тематичні плани практичних занять та графік роботи викладачів кафедри фізіології, які приймають відпрацювання розміщено на інформаційному стенді кафедри, у системі АСУ і у системі Дистанційного навчання ХНМУ на платформі Moodle. Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у здобувачів вищої освіти виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач надає на першому практичному занятті. Під час заняття здобувачам вищої освіти рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити питання до викладача – це абсолютно нормально.

Відвідування занять та поведінка: своєчасне відпрацювання пропусків практичних занять, неприпустимість запізень та пропусків занять без поважної причини. Дотримання вимог щодо одягу, медичного огляду та ін. Використання електронних гаджетів під час занять можливо тільки з дозволу викладача. Поведінка в аудиторії (основні «так» та «ні»): здобувачам вищої освіти важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм. **Під час занять дозволяється:** залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача; пити безалкогольні напої; фотографувати слайди презентацій; брати активну участь у ході заняття. **Під час занять заборонено:** їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження); палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої або наркотичні засоби; нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу; грати в азартні ігри; наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території); галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і навіть у коридорах під час занять. **Рекомендації щодо успішного складання освітнього компоненту:** активність здобувачів вищої освіти під час практичного заняття, виконання необхідного обсягу навчальної роботи, а саме активна участь під час обговорення теоретичних питань, ситуаційних завдань та практичних навичок під

час практичних занять у форматі інтерактивних методів навчання. Здобувач вищої освіти має бути готовими детально розбиратися у теоретичному матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. **Під час дискусії** важливі: повага до колег і толерантність до інших та їхнього досвіду; сприйнятливості та неупередженість; здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента, ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів; обов'язкове знайомство з першоджерелами. **Вітається творчий підхід у різних його проявах.** Від здобувачів вищої освіти очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з освітнього компоненту «Ріст і розвиток людини» та з НДР кафедри фізіології. **Заохочення та стягнення:** на кафедрі фізіології проводяться монотематичні студентські конференції, участь у СНО кафедри, наукові конференції, за активну участь у яких здобувачі вищої освіти отримує додаткові бали.

Охорона праці

На першому занятті роз'яснюються основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Очікується, що кожен здобувач вищої освіти повинен знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як їм користуватися тощо. Відповідно до **Наказу Ректора ХНМУ «Про Алгоритм дії у разі виявлення ознак гострого респіраторного захворювання у здобувача освіти, викладача або працівника ХНМУ»** обов'язково дотримуватися санітарно-гігієнічних норм та відповідної поведінки в умовах епідемії чи пандемії.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Кафедра фізіології підтримує нульову толерантність до плагіату відповідно **Наказу Ректора ХНМУ «Про порядок перевірки у ХНМУ текстових документів дисертаційних робіт, звітів за НДР, наукових публікацій, матеріалів наукових форумів, навчальної літератури, навчально-методичних видань та засобів навчання на наявність текстових запозичень».** Від здобувачів вищої освіти очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність у академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

Політика щодо академічної доброчесності: під час навчання як на лекціях так і на практичних заняттях важливі: повага до колег; толерантність до інших та їхнього досвіду; сприйнятливості та неупередженість; здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента; ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів; Я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції; обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Порядок інформування про зміни у силабусі: оголошення про зміни у силабусі обов'язково висвітлюються на сторінці кафедри фізіології на платформі Moodle системи Дистанційного навчання ХНМУ та на інформаційних стендах кафедри.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

1. Фізіологія: підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів / [В.Г. Шевчук, В.М. Мороз, С.М. Белан, та ін.]; за редакцією В.Г. Шевчука. – Вид. 4-е. – Вінниця: Нова Книга, 2018. – 448 с. <http://nk.in.ua/pdf/1644.pdf>
2. Вікова фізіологія дитини. Навчальний посібник, за ред. І.М.Карвацького. – К.: Фенікс, 2017. – 160 с.
3. Фізіологія. Навчально-методичний посібник до практичних занять та самостійної роботи / за редакцією М.Р. Гжегоцького. – Вінниця: Нова Книга, 2019. – 464 с.
4. Moroz V.M., Shandra O.A., Vastyanov R.S., Yoltukhivsky M.V., Omelchenko O.D. Physiology: Textbook / Edited by V.M.Moroz, O.A.Shandra. – 5th edition. – Vinnytsia: Nova Knyha Publishers, 2020. – 728 p.

Допоміжна

1. Ganong W.F. Review of Medical Physiology. - 24th edition, - 2015. – 1200p.
2. Guyton A. C., Hall J. E., Textbook of Medical Physiology. - 13th ed. Elsevier. 2016. – 1038 p.
3. First Aid for the USMLE Step 1. 2018: A student to student Guide. McGraw-Hill – 890 p.
4. Despopoulos A. Color Atlas of Physiology/7th edition / A. Despopoulos, S. Silbernagl. - Stuttgart: Georg Thieme Verlag, 2015. - 472 p.
5. Sebastian S, Puranik N. Recent concepts about sense of smell, odorant receptors and physiology of olfactionan insight. Physiology and Pharmacology. 2016 May 10;20(2):74-82.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. [Система дистанційного навчання ХНМУ](#)

Курс: Ріст і розвиток людини. Спеціальність 223 "Медсестринство"
<https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=5238>

(кафедра фізіології у системі Дистанційного навчання ХНМУ надає у повному обсязі всю відповідну інформацію та електронний курс щодо вивчення освітнього компоненту «Ріст і розвиток людини» у рамках ОПП «Сестринська справа»)

2. Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf

3. Порядок проведення занять з поглибленого вивчення здобувачами вищої освіти Харківського національного медичного університету окремих дисциплін понад обсяг навчального плану http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/nak_poriad_pogl-vyv-dysc.docx

4. Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами

ХНМУ

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_komis_ad_text.pdf

5. Положення про визнання результатів неформальної освіти в Харківському національному медичному університеті

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_neform_osv.pdf

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=7108%3A2021-03-10-14-08-02&catid=12%3A2011-05-10-07-16-32&Itemid=33&lang=uk

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2520%3A2015-04-30-08-10-46&catid=20%3A2011-05-17-09-30-17&Itemid=40&lang=uk

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/kodex_AD.docx

8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КАФЕДРИ ФІЗІОЛОГІЇ

1. Навчальна програма освітнього компоненту «Ріст і розвиток людини», яка складена відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Сестринська справа», перший (бакалаврський) рівень, галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 223 «Медсестринство».
2. Базова та додаткова література.
3. Плани практичних занять та самостійної роботи здобувачів вищої освіти.
4. Мультимедійний супровід матеріалів практичних занять.
5. Методичні розробки для викладачів.
6. Методичні матеріали, що забезпечують аудиторну роботу здобувачів вищої освіти на практичних заняттях.
7. Методичні матеріали, що забезпечують самостійну роботу здобувачів вищої освіти.
8. Тестові завдання та контрольні питання до практичних занять.
9. Банк питань для письмової відповіді на контрольні питання атестаційного заняття.
10. Перелік питань до заліку, завдання для перевірки практичних навичок під час заліку.